

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
Освітня програма	18587 Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	18587
Назва ОП	Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Матвійчук Людмила Юрійівна, Горюнова Катерина Анатоліївна, Дроботова Марина Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	16.02.2021 р. – 18.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/vidomosti-pro-samotsinyuvannya.pdf
Програма візиту експертної групи	https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Programa-Turizm.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» є актуальною для сучасного ринку освітніх послуг і враховує тенденції розвитку туристичної сфери. Реалізація ОП на базі КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» підтримує її специфічну спрямованість і має перспективи розвитку, що пов'язано з регіональною стратегією розвитку туризму і майже відсутністю аналогічних ОП в інших ЗВО України. Створені інституції для розвитку soft skills та матеріально-технічна база ХНА забезпечують особливості освітнього середовища на принципі життєтворчості, що дозволяє викладачам та здобувачам відчувати себе соціально захищеними та взаємодіяти в атмосфері поваги до особистості, а також формують майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у галузі лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму з високими морально-етичними та гуманістичними якостями. ЗВО передбачено концепцію вибору дисциплін з інших ОП – це може стати особливістю ОП, якщо буде чітко і вдало реалізовано впродовж наступних 2-3 років. За метою, структурою та змістом ОП є цілісною і дозволяє отримати необхідні компетентності та програмні результати навчання учасникам освітнього процесу відповідно стандарту ВО за спеціальністю 242 Туризм першого бакалаврського рівня. Визначені ЗВО програмні результати навчання відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікації для кваліфікаційного рівня бакалавр. Науково-педагогічний персонал кафедри має відповідний рівень кваліфікації і належні професійні активності. Аналіз критеріїв 1,2,3,4,5,6,8,9 експертною групою обґрунтовує відповідність ОП рівню В. ЕГ визначає за Критерієм 7 рівень відповідності А. Думка експертної комісії - акредитувати освітню програму «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» в ХНА.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами ОП є: велика частина дисциплін економічного спрямування, що забезпечує досягнення програмних результатів для розуміння туристичної діяльності як сфери підприємництва; вивчення спеціалізованих дисциплін реабілітаційно-оздоровчого спрямування; проект створення при ХНА «Реабілітаційного парку», в якому задіяні усі учасники освітнього процесу академії також сприяє формуванню соціальних навичок у здобувачів ВО; чіткий і доступний механізм інформування про можливість вступу до ХНА, про врахування результатів навчання отриманих у неформальній освіті; участь ЗВО у проекті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative); розвинута соціальна інфраструктура з місцями відпочинку, алеями та альтанками, власним реабілітаційним парком, дружніми до людей з особливими освітніми потребами; розроблено календарний план робіт щодо розробки системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти і освітнього процесу. Позитивними практиками є: «Щоденник активності студента», в якому зазначається участь у волонтерських, громадських і наукових заходах; підписання кожним здобувачем вищої освіти Декларації про дотримання академічної доброчесності; курси іноземної мови для підвищення кваліфікації викладачів; заохочення з боку ЗВО преміями і доплатами науково-педагогічних працівників за професійні досягнення; преміювання здобувачів за наукові публікації та участь у конференціях; наявність Скриньки довіри на головній сторінці офіційного веб-сайту ЗВО для анонімних пропозицій і зауважень.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкими сторонами ОП є: відсутність у переліку організацій-стейкхолдерів підприємств санаторно-курортного профілю; обмеженість доступу до проекту ОП для стейкхолдерів; невдала побудова структури ОП для її логічного сприйняття; недостатня відображеність в нормативній складовій знань з географії туризму; відсутність в змісті курсових робіт з дисципліни «Методи розробки лікувально-реабілітаційних та оздоровчих турів» розробки туру; незрозумілий механізм реалізації вибіркової дисципліни; розміщення на платформі ХНА Moodle сілабусів (анотацій) вибіркової дисципліни з обмеженою доступу; серед баз практик відсутні заклади санаторно-курортного та реабілітаційного спрямування; вибіркова перевірка курсових робіт на наявність академічного плагіату. Рекомендовано: розширити коло стейкхолдерів з боку роботодавців закладами санаторно-курортного профілю; надати доступ зацікавленим особам до проекту ОП; удосконалити структуру ОП і перенести з вибіркового блоку ОК, які формують фахові компетентності; при подальшому перегляді ОП обґрунтувати ОК або їх модулі, які б забезпечували знання з географії туризму; розширити коло підприємств для проходження практик санаторно-курортними закладами; посилити зміст практик відображенням сучасних тенденцій у сфері санаторно-курортної справи; викладацькому складу кафедри спрямувати зусилля на підготовку підручників та навчальних посібників для дисциплін, які є професійно-орієнтованими; розширювати можливість дуальної освіти; в конкурсну комісію при процедурі конкурсного відбору викладачів включати Гаранта ОП; прописати процедуру та терміни перевірки кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату у Методичних рекомендаціях до підготовки та захисту бакалаврських робіт; розмістити на вкладці кафедри «Менеджменту та туризму» сайту ХНА детальну інформацію про мету та очікувані результати ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм», що підкреслить унікальність ОП.

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм», що реалізується на першому (бакалаврському) рівні у КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (ХНА) має ліцензований обсяг 20 осіб (наказ МОН України від 26.05.2017 №111-л) (Ліцензія на освітню діяльність у сфері вищої освіти -- https://khnnra.edu.ua/publicna-informatsiya/licen_sertif/). ЕГ констатує, що загальна кількість здобувачів за спеціальністю 242 Туризм не перевищує ліцензований обсяг. ОП має чітко сформульовані цілі, які відповідають стратегії ХНА, сформульованій в документі «Стратегія і перспективні напрямки розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності Хортицької національної академії на 2021-2025 рр.» (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/STRATEGIYA_ROZVITKU_HNA_2021_2025_gotovo_28_12_2020.pdf), яка полягає в «забезпечення високої якості освітньо-реабілітаційної діяльності, що передбачає надання здобувачам освіти, зокрема, студентам з особливими освітніми потребами, комплексу освітніх, реабілітаційних, наукових, творчих послуг, розвиток у них компетентностей, необхідних для успішного здійснення професійної діяльності за відповідною освітньою програмою, спеціальністю». З'ясовано, що ціль ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зазначена в ОП, затвердженій Вченою радою ХНА (протокол №9 від 25.06.2020 – <https://khnnra.edu.ua/publicna-informatsiya/perelik-osvitnih-program/> – підготовка висококваліфікованих бакалаврів з туризму сучасного рівня, які повинні складати, реалізовувати та корегувати індивідуальну програму лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму з метою покращення функціональних можливостей, здоров'я, адаптації осіб різного віку до оточуючих умов та можливостей. Цілі ОП узгоджені з місією та стратегією розвитку ХНА до 2025 р.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

З'ясовано, що при формулюванні мети ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» та програмних результатів навчання, було враховано позиції та потреби стейкхолдерів, що узгоджуються із стратегією розвитку ХНА та практичною діяльністю в туристській сфері в сучасних умовах. На сторінці випускної кафедри менеджменту та туризму (блог кафедри – <https://k-turizma.blogspot.com/>) розміщено договори про співробітництво та рецензії-відгуки стейкхолдерів, а саме: з Запорізькою міською радою (Департамент культури та туризму); КП «Туристський інформаційний центр» (Запорізька міська рада); ПП «Пересип»; ПП «Аутфітер клуб»; ФОП Чкан О.В.; Батумським державним університетом ім. Шота Руставелі; ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля». За запитом було надано доступ на договори про практику з Національним заповідником «Хортиця», Генічеським бюро подорожей та екскурсій, ТОВ «Туристична фірма «Синдбад». Серед стейкхолдерів є навчальні заклади, підрозділи міської та обласної адміністрації у сфері туризму, роботодавці у сфері туризму – що відповідає профілю ОП. Однак, в переліку цих організацій відсутні підприємства санаторно-курортного профілю. На думку ЕГ, доцільно укласти угоди про співпрацю (договори про практику) саме з підприємствами даного профілю. На проведених ЕГ зустрічах були отримані приклади реалізації пропозицій стейкхолдерів щодо вдосконалення ОП. На зустрічі з роботодавцями (онлайн) були присутні: Лієв О. – голова Асоціації індустрії гостинності України; Чкан А. - ФОП «Чкан О.В.», Ігнатко Б. – ТА «Майстерня подорожей», садиба сільського туризму «AQUAZOO»; Носенко І. – ЗОГО «Дивосвіт», що реалізує проект «Етносело» в с. Геленджик Запорізької області; Степаненко В. – генеральний директор Регіонального фонду підтримки підприємництва ЗО; Лавриненко С. – директор сімейного курорт-готелю «Пересип» (смт. Кирилівка). Під час зустрічей було зазначено, що за рекомендаціями Лавриненко С., запроваджено дисципліна «Підприємницька діяльність у туристичній індустрії», за рекомендаціями Носенко І. було вдосконалено зміст дисципліни «Маркетинг лікувально-реабілітаційних та оздоровчих послуг». Пропозиції було враховано в удосконаленій ОП 2020 р. (<https://khnnra.edu.ua/publicna-informatsiya/perelik-osvitnih-program/>). На сайті ХНА, на сторінці «Система внутрішнього забезпечення якості освіти» (<https://khnnra.edu.ua/systema-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti/>), розміщено анкети для академічної спільноти, для здобувача ВО, для випускника, для студента-практиканта. Анкета для роботодавців щодо пропозицій за ОП відсутня, що є слабкою стороною ЗВО. Рекомендовано відкрити доступ зацікавленим особам до проекту ОП, для урахування їх позицій та потреб – проект ОП на 2021 р. представлено на блозі кафедри менеджменту і туризму (https://tourismopensespace.blogspot.com/p/blog-page_4.html) і має обмеженість доступу.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду

аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Під час експертизи з'ясовано, що цілі ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» формують загальні та фахові компетентності здобувачів задля успішного здійснення професійної діяльності у сфері туризму; програмні результати навчання визначаються відповідно до стандарту вищої освіти, до тенденцій розвитку сучасного міжнародного та національного туристичного ринку. В умовах глобальної пандемії, погіршення умов навколишнього середовища попит на лікувально-оздоровчі рекреаційні послуги зростає, тому фахівці які спеціалізуються на лікувально-оздоровчому туризмі будуть мати попит на ринку праці. Під час формулювання цілей і програмних результатів навчання враховано галузевий і регіональний контексти. Підтвердженням є регіональне замовлення Запорізької обласної ради на підготовку фахівців за ОП, надані рецензії-відгуки обумовлюють актуальність ОП наявністю природних лікувально-оздоровчих ресурсів в Запорізькій області та великою часткою малого та середнього підприємництва в цієї сфері. При формулюванні цілей та програмних результатів навчання було враховано досвід вітчизняної освітньої програми підготовки бакалаврів у Львівському торговельно-економічному університеті «Медичний та оздоровчий туризм». За спеціальністю 242 Туризм у вітчизняних ЗВО (окрім ЛТЕУ) ОП подібного спрямування відсутні, що забезпечує унікальність даної ОП. Разом з тим при формулюванні цілей та програмних результатів навчання було враховано досвід іноземних освітніх програм, зокрема Батумського державного університету імені Шота Руставелі, співпраця з яким підтверджена угодою (https://tourismopenspace.blogspot.com/p/blog-page_14.html). Переверено унікальність ОП, яка полягає у вивченні спеціалізованих дисциплін реабілітаційно-оздоровчого спрямування: курортологія, основи нозології, патології систем організму людини, валеологія, фізична реабілітація. Це є сильною стороною програми. Також сильною стороною програми є велика частина дисциплін економічного спрямування, що забезпечує досягнення програмних результатів для розуміння туристичної діяльності як сфери підприємництва.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» затверджено і введено в дію наказом МОН України від 04.10.2018 р. № 1068. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf> Визначені ХНА програмні результати навчання відповідають зазначеному стандарту щодо змісту, тривалості навчання та компетентностей бакалаврів з туризму, форм атестації, вимог до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (останні зміни внесені до ОП і затверджені у 2020 р.). Освітні компоненти, що включені до ОП «Туризмознавство» дозволяють досягти програмних результатів навчання. Програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій та першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти і передбачають набуття здобувачами концептуальних наукових та практичних знань, критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та навчання

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОП є: велика частина дисциплін економічного спрямування, що забезпечує досягнення програмних результатів для розуміння туристичної діяльності як сфери підприємництва; вивчення спеціалізованих дисциплін реабілітаційно-оздоровчого спрямування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкими сторонами ОП є: відсутність у переліку організацій-стейкхолдерів підприємств санаторно-курортного профілю; анкета для роботодавців щодо пропозицій за ОП відсутня в моніторингу якості освіти; обмеженість доступу до проекту ОП для стейкхолдерів. Рекомендовано: розширити коло стейкхолдерів з боку роботодавців закладами санаторно-курортного профілю; доступ зацікавленим особам до проекту ОП, для урахування їх позицій та потреб; удосконалити структуру ОП і перенести з вибіркового блоку освітні компоненти, які формують фахові компетентності визначені в Стандарті ВО спеціальності 242 Туризм.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Співпраця зі стейкхолдерами-роботодавцями має бути розширена з підприємствами санаторно-курортного та реабілітаційного профілю. Сильною стороною програми є широкий перелік освітніх компонентів за економічною складовою та реабілітаційно-оздоровчого спрямування. Сформована специфічна ОП, яка враховує галузеві і регіональні тенденції зростання попиту на лікувально-оздоровчі послуги. ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм. Освітня діяльність за цією програмою відповідає критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньо-професійної програми «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм», що реалізується на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти у КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» складає 240 кредитів ЄКТС, що відповідає до статті 5 ЗУ «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1556-18>). Обсяг ОП (2020р.) (у кредитах ЄКТС) підтверджується навчальним планом, прикріпленим до відомостей самооцінювання. ЕГ також надано доступ до ОП та навчальних планів 2017 та 2018 року, усі обсягом 240 кредитів ЄКТС. Аналізуємо навчальний план 2017 р., за яким по факту навчаються здобувачі 4 курсу і є випускниками 2021р. та навчальний план 2020р., за яким навчаються першокурсники. Обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю складає в нормативній частині: у НП 2017р. - 183,5 кредити ЄКТС, у НП 2020р. - 180 кредитів ЄКТС. За вибором здобувачів вищої освіти : у НП 2017р. - 56,5 кредитів ЄКТС, у НП 2020р. - 60 кредитів ЄКТС. В позакредитну частину в обох планах включено дисципліни Фізичне виховання та Іноземна мова за професійним спрямуванням.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Останній перегляд ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» першого рівня спеціальності 242 Туризм відбувся 25.06.20р. і оновлена ОП затверджена протоколом №9 від 25.06.2020 засіданням вченої ради КЗВО «ХНА» та введена в дію наказом ректора В.Нечипоренко. За даною ОП навчаються здобувачі 2020р. вступу (1 курс). ОП є змістовною у контексті загального часу навчання і структурованою за семестрами і роками навчання, ОК включені до ОП є змістовними. Логічний взаємозв'язок між ОК складно визначити за даною структурою побудови ОП – назви ОК не зазначені в розділі «Перелік компонент ОП та їх логічна послідовність», відсутня структурно-логічна схема, включений перелік анотацій навчальних дисциплін є занадто великим і не дозволяє чітко зрозуміти логіку викладання. Це є слабкою стороною ОП. ЕГ встановило логічну систему ОК на основі вивчення НП 2020р. Аналіз НП 2020р. дозволяє визначити слабкі сторони: курсові роботи передбачені у 3,4 і 6 семестрах, а ОК Основи наукових досліджень передбачено у 8 семестрі, що є нелогічним. Віднесення до вибіркового блоку ОК Організація екскурсійної діяльності є недоцільним, так як формування компетентності К20, К22, К26, К28 пов'язані з цим ОК. Також ЕГ відзначає, що частина фахових компетентностей визначених стандартом формується за рахунок вибіркового освітніх компонентів - «Інформаційні технології в туризмі» (К25), «Комунікативні технології у туристичному бізнесі» (К27), «Правове регулювання туристичної діяльності»(К29). Це є слабкою стороною ОП. Кожен ПР навчання реалістично охоплений змістом програми і корелюється з фаховими компетентностями. Аналіз затвердженого переліку тем курсових робіт з дисциплін «Технології туристичної діяльності», «Методи розробки лікувально-реабілітаційних та оздоровчих турів» (від 21.09.2020 за підписом зав.кафедри Куреди Н.М.) дозволив визначити необхідність перегляду концепції формулювання тем – є логічна невідповідність між деякими формулюваннями тем і назвою дисципліни, з якої вона виконується. Так, аналіз змісту курсової роботи Гапоненко Я. «Альтернативні, традиційні і нетрадиційні методи оздоровлення» з дисципліни «Методи розробки лікувально-реабілітаційних та оздоровчих турів» свідчить про відсутність логічного елементу - розробленого туру, програми обслуговування або технологічних і економічних характеристик турпродукту. Зазначені компетентності та навички частково реалізовано у завданнях навчальної практики (2семестр за НП 2017р. і передбачено у 4 семестрі НП 2020р.) та технологічної практики (4 і 6 семестр відповідно), що підтверджує аналіз звітів з практики студентів Фролова В. і Геращенко Г., наданих за запитом. Спількування на зустрічах зі здобувачами ВО різних курсів дозволяє констатувати здобуття основних спеціальних та фахових компетентностей. На думку ЕГ, всі освітні компоненти орієнтовані на формування у здобувачів ВО комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері туризму.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності і орієнтований на підготовку фахівців, які мають володіти сучасними методами та засобами, формування, просування, реалізації та організації споживання туристичного продукту. Обов'язковими навчальними дисциплінами у плані 2017р. (випускники бакалаврату 2021р) є «Туризмознавство», «Технології туристичної діяльності», «Методи розробки лікувально-реабілітаційних та оздоровчих турів» «Туроперейтинг», «Рекреаційні ресурси України та світу», «Інфраструктура туристичного ринку», «Основи нозології», «Патології систем організму людини», «Державне та регіональне управління в туризмі», «Туристична логістика», «Правове регулювання туристичної діяльності», «Бізнес-планування в туризмі», «Аналіз ефективності туристичного бізнесу», «Курортологія», «Спеціалізації в туризмі», «Менеджмент лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму», «Маркетинг лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму», «Економіка та організація діяльності закладів лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму, «Економіка і організація діяльності підприємств у туризмі» та інші. ЕГ, провівши аналіз освітньої програми, встановила, що теоретичний і практичний зміст практично повністю відповідає предметній області. Сильною стороною ОП є широке вивчення дисциплін економічного спрямування. Більшість програмних результатів навчання забезпечуються освітніми компонентами нормативної частини. Інтерв'ю зі студентами та роботодавцями підтвердило, що оновлення ОП відбувається постійно з урахуванням пропозицій і включення в навчальний план нових дисциплін, що формує конкурентні переваги ОП на ринку освітніх послуг. Проект ОП для вступників 2021 р. і розміщено за посиланням https://tourismopen.space.blogspot.com/p/blog-page_4.html. Слабкою стороною оновленої ОП 2020р. є недостатня відображеність в нормативній складовій знань з географії туризму. Згідно прийнятого стандарту <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf> "Предметна область 242 спеціальності повинна містити знання з географії та історії туризму, туристичного краєзнавства і країнознавства, рекреації, організації туризму та екскурсійної діяльності, організації готельної та ресторанної справи,.....". В ОП представлено ОК "Рекреаційні ресурси України та світу" та "Туристичне країнознавство", які можуть забезпечити необхідні знання з географії туризму. Але "Туристичне країнознавство" знаходиться у вибіркового блоці. Рекомендовано при подальшому перегляді ОП 2020 р. обґрунтувати ОК або їх модулі, які б забезпечували знання з географії туризму.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП "Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм" передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вибіркового дисциплін у обсязі 60 кредитів ЄКТС (25%), що відповідає ст.62, п.15 ЗУ "Про вищу освіту". Порядок вільного вибору ОК регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про вибіркові дисципліни в КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/POLOZHENNYA-PRO-VIBIRKOVI-DISTSIPLINI_2020.pdf) При аналізі НП 20-21 рр. і зустрічі з адміністрацією з'ясовано, що ЗВО передбачило індивідуальний вибір здобувачами ОК в 5 і 7 семестрах за всіма освітніми програмами одночасно. Станом на 2020/21 навчальний рік перелік дисциплін вільного вибору розміщено на сайті ХНА за вкладкою Навчальний відділ (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Distsiplini-za-viborom-20-21-doc.pdf>). Вибір передбачено з двох складових – Перелік 1 уніфікований і Перелік 2 (перелік кафедр). Механізм вибору незрозумілий, тому що пояснення відсутні. Сілабус (анотація) дисципліни розміщено на платформі ХНА Moodle. Зазначене є слабкою стороною, так як не відповідає прозорості і вільного доступу до інформації для індивідуального вибору. Аналіз індивідуальних НП здобувачів ВО 1 і 2 курсу, наданих за додатковим запитом, не дозволяє визначити реалізацію механізму вибору - тому що в структурі документа непередбачено позначки вибіркового дисципліни. За ОП передбачається можливість вільного вибору студентом теми курсових робіт (з переліку, запропонованого кафедрою), тематики науково-дослідних робіт та тематики кваліфікаційних робіт. Це підтверджено під час зустрічей зі здобувачами ВО. ОП передбачено можливість вибору дисциплін з інших ОП (4 дисципліни на 5 і 7 семестрах). Це може бути сильною стороною ОП в майбутньому, але на даний момент ЗВО не має прикладів реалізації цієї концепції.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Перевірка ОП, навчального плану дозволяє констатувати, що вони передбачають проходження практичної підготовки, яка формує компетентності здобувачів ВО, необхідні для подальшої професійної діяльності. За ОП 2020 р. передбачено 4 види практичної підготовки: ознайомча практика (з фаху) -2 семестри, навчальна практика – 4 семестр, технологічна практика – 6 семестр, переддипломна практика – 8 семестр. Всі практики по 3 кредити (2 тижня). Перелік баз практик та договори з підприємствами-базами практик розміщено на сайті (блогу) кафедри Менеджменту та туризму (<https://k-turizma.blogspot.com/p/blog-page.html>). Там же розміщено графік практик і методичні рекомендації щодо проходження практик. Аналіз звіту про СО, перевірка документів: звітів з виробничої та переддипломної практик (надані за запитом), договорів про практики, відгуків керівників з підприємств, а також опитування під час онлайн зустрічей (студентів, роботодавців, керівників практик від кафедри) дозволяє зробити висновок про те, що практична підготовка здобувачів ВО відбувається на достатньому рівні та дозволяє у повній мірі здобути компетентності, необхідні у подальшій професійній діяльності. ЕГ зазначає, що серед баз практик відсутні

заклади санаторно-курортного та реабілітаційного спрямування, тому рекомендовано розширити коло цих підприємств для проходження практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» дозволяє здобувачам вищої освіти набутти ті soft skills, що зумовлені цілями ОП, зокрема подальшою професійною діяльністю випускників програми. Так, освітні компоненти (наприклад дисципліни «Загальна психологія», «Соціологія», «Економічна теорія», «Правознавство», «Комунікативні технології у туристичному бізнесі»), методи та технології навчання, що використовуються на ОП, дозволяють здобувачам вищої освіти набутти навички комунікації, лідерства, гуманізму, здатність брати на себе відповідальність, вміння залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше. У той же час, експертна група може констатувати, що ХНА має чітку політику стосовно розвитку soft skills у здобувачів вищої освіти та, певною мірою, викладачів, через загальну місію і стратегію ЗВО - забезпечення високої якості освітньо-реабілітаційної діяльності на основі психології життєтворчості особистості. Доказами наявності і формування соціальних навичок у студентів є «Щоденники активності студентів», в яких зазначається участь у волонтерських, громадських і наукових заходах. Проект створення при ХНА «Реабілітаційного парку», в якому задіяні усі учасники освітнього процесу академії також сприяє формуванню соціальних навичок у здобувачів ВО. Зазначене є позитивною практикою і сильною стороною ОП

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт (затверджені в установленому порядку вимоги до кваліфікації працівників, їх компетентностей, що визначаються роботодавцями і слугують основою для формування професійних кваліфікацій) за спеціальністю 242 «Туризм» відсутній. Освітня програма враховує вимоги стандарту вищої освіти, розробленого науково-методичною підкомісією № 242 «Туризм» науково-методичної комісії № 14 з транспорту та сервісу, затверджених наказом МОН України № 375 від 06.04.2016 р. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 р.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз НП 2017 р. дозволяє констатувати, що тижневе аудиторне навантаження здобувачів, які навчаються на випускному курсі складало від 18 до 26 год. В НП 2020р передбачено тижневе аудиторне навантаження здобувачів від 20 до 26 год. Розподіл годин для аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється, виходячи з рекомендованого МОН України співвідношення: (для дисциплін загальної підготовки 1/3 аудиторне навантаження і 2/3 самостійна робота; для циклу професійної підготовки розподіл годин для аудиторної та самостійної роботи студентів становить 1/2). На самостійну роботу передбачається 4668 годин (155,6 кредитів ЄКТС) (64,8%) від загального обсягу теоретичної підготовки. Спількування зі здобувачами під час зустрічей показало відсутність скарг студентів на обсяг самостійної роботи. Самостійну роботу студентів забезпечено усіма необхідними ресурсами, які розташовані у системі модульного освітнього середовища ХНА Moodle. Аналіз розподілу обсягу навантаження за ОК показав, що на ОК циклу професійної підготовки надано переважно 5 і 6 кредитів (мінімум складає 3 кредита). Також передбачено 12 кредитів практичної підготовки (на думку ЕГ, перевищення рекомендованих стандартом 4 кредита є доцільним для підготовки фахівців у сфері туризму) і 6 кредитів на кваліфікаційну роботу. В циклі загальної підготовки ОК мають обсяг переважно 3 кредити (що є доцільним на думку ЕГ) і по 7 кредитів надано ОК «Іноземна мова», «Іноземна мова за ПС», «Друга іноземна мова (за ПС)», «Вища та прикладна математика». На останню ОК, на думку ЕГ, недоцільно виділено 7 кредитів, так як відсутні програмні результати чіткої математичної спрямованості. Натомість для забезпечення загальної компетентності К08 доцільно збільшити кількість кредитів ОК «Інформаційні технології, системи та ресурси» для підвищення рівня цифрової грамотності здобувачів. Це є слабкою стороною ОП. В цілому обсяг ОП та окремих освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів освіти, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти на ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» не здійснюється. Адміністрації під час зустрічей зазначено, що в ХНА обговорюється концепція впровадження

елементів дуальної форми навчання в освітній процес з роботодавцями. Рекомендовано - створювати можливості дуальної освіти та укласти відповідні договори з підприємствами.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильними сторонами є: широке вивчення дисциплін економічного спрямування; проект створення при ХНА «Реабілітаційного парку», в якому задіяні усі учасник освітнього процесу академії також сприяє формуванню соціальних навичок у здобувачів ВО. Позитивною практикою є «Щоденник активності студента», в якому зазначається участь у волонтерських, громадських і наукових заходах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкими сторонами є: невдала побудова структури ОП для її логічного сприйняття; відсутність в нормативній складовій оновленої ОП 2020р. ОК що забезпечує знання з географії туризму; формування частки фахових компетентностей за рахунок вибіркової частини; незрозумілий механізм реалізації вибіркової дисциплін; розміщення на платформі ХНА Moodle сілабусів (анотацій) вибіркової дисципліни з обмеженістю доступу; серед баз практик відсутні заклади санаторно-курортного та реабілітаційного спрямування. Недоліком є відсутність в змісті курсових робіт з дисципліни “Методи розробки лікувально-реабілітаційних та оздоровчих турів” її основного завдання -розробки туру. Рекомендовано: при подальшому перегляді ОП 2020 р. удосконалити її структуру, обґрунтувати ОК або їх модулі, які б забезпечували знання з географії туризму та передбачити формування усіх фахових компетентностей за рахунок обов'язкових ОК; розширити коло санаторно-курортних підприємств для проходження практик; створити можливості дуальної освіти; переглянути структуру курсової роботи з дисципліни “Методи розробки лікувально-реабілітаційних та оздоровчих турів”.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Встановлені слабкі сторони щодо невдалої побудови структури ОП, відсутності ОК по формуванню знань з географії туризму та відсутність розробки турів в змісті курсової роботи “Методи розробки лікувально-реабілітаційних та оздоровчих турів” можуть бути виправлені протягом короткого часу. Сильні сторони визначено формування високого рівня соціальних навичок здобувачів і широке коло ОК економічного спрямування. За більшістю підкритеріїв встановлено відповідність вимогам, тому за Критерієм 2 визначаємо загальну відповідність на рівні В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому затверджені Вченою радою КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (протокол від 15 грудня 2020 року №5), оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО та доступні за посиланням (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/PP_HNA_2021_Dom.pdf). Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Приймальна комісія КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» у своїй діяльності керується Положенням про приймальну комісію (протокол від 24 грудня 2019 року №4), що доступне за посиланням (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-Prijmalnu-komisiyu-HNA_2020.pdf).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На основі опитування здобувачів ВО та аналізу Правил прийому ХНА встановлено, що вступ за ОП можливий на основі повної загальної середньої освіти на термін навчання 3 роки 10 місяців, з урахуванням сертифікатів ЗНО

2018-2021 р. Програма вступного іспиту зі спеціальними умовами вступу, доступна за посиланням https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Prog_Bk_I_Geograf_2020.pdf Мінімальний бал ЗНО визначено у Правилах прийому до ХНА (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/PP_HNA_2021_Dom.pdf), де вказано перелік необхідних предметів ЗНО. Правила прийому перед затвердженням оприлюднюються для обговорення, до якого долучаються гаранті, декани, завідувачі кафедр та усі зацікавлені. На офіційному сайті ЗВО, в інформаційній таблиці 4 до Правил прийому до ХНА у 2021 році, оприлюднено перелік конкурсних предметів (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Inform_tabl_04_2021.docx.pdf). За ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» відбувся прийом сертифікатів з української мови та літератури (коєф. 0,3), історія України (коєф. 0,3), іноземна мова або географія (коєф. 0,3).; середній бал свідоцтва про повну загальну середню освіту становить 0,1 конкурсного балу. Для ОП характерне регіональне замовлення Запорізької обласної ради на підготовку фахівців. ЕГ засвідчує, що Правила прийому на навчання дозволяють виявити рівень теоретичних знань абітурієнта, встановити необхідний пороговий бар'єр для з'ясування спроможності вступника до опанування ОП. Таким чином, Правила прийому ХНА враховують особливості ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановлено, що процедура визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, прописана у Положенні про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються в ХНА, а також надання їм академічної відпустки https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Poloz_Vidrahuv.pdf (введено в дію 29.12.2018 р). Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності відбувається на основі Положення про організацію освітнього процесу в ХНА, яке введено в дію наказом 256 від 29.12.2018 р. та є у вільному доступі (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/POLOZHENNYA-PRO-ORGANIZATSIYU-OSVITNOGO-PROTSESU.pdf>). Під час проведення зустрічі з деканом (Олененко А.Г.) та завідувачем навчального відділу (Анісімовою Л.В.) встановлено, що в ХНА існує практика перезарахування та визнання досягнень за результатами мобільності учасників навчального процесу, під час переведення з іншого ЗВО на підставі академічної довідки, а також порівняння ОП та навчальних планів. Крім того, при прийомі на навчання на основі раніше здобутого ступеня молодшого бакалавра чи молодшого спеціаліста, до пакету документів разом з заявою додається документ про здобутий освітній рівень. Після складання вступних екзаменів та зарахування вступників за результатами вступних іспитів, вступники зараховуються на другий курс за скороченим терміном навчання. Фактів визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО з ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» не виявлено.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Практики визнання результатів навчання в неформальній освіті на даній ОП не зафіксовано. Проте, процес визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті є доступним для всіх учасників освітнього процесу, а також можливий у ході реалізації ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм». Алгоритм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті у ХНА передбачено Положенням про порядок визнання в ЗВО результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, яке доступне за посиланням: https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Pol_Neform_Osv.pdf. Під час проведення зустрічі з деканом факультету та начальником навчального відділу, ЕГ уточнила позицію закладу стосовно цього питання. Так, виявлено, що поодинокі ситуації, якщо виникнуть щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, будуть вирішуватися окремими наказами. Зустріч зі здобувачами вищої освіти, засвідчила достатню поінформованість їх щодо можливостей та затверджених правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, проте фактів визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті на ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильними сторонами є: Правила прийому на навчання за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» знаходяться у вільному доступі для всіх бажаючих та не містять дискримінаційних положень; процес визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті висвітлено в Положенні про порядок визнання в ЗВО результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, яке є доступним для всіх учасників освітнього процесу; розроблений механізм інформування про визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, який визначено в Положенні про організацію освітнього процесу в ХНА.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною є відсутність реальної практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, впродовж здійснення освітньої діяльності за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм». Рекомендовано посилити серед учасників освітнього процесу пропагування можливостей щодо неформальної освіти, зокрема в галузі лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітній процес за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» відповідає вимогам Критерію 3. ЗВО має чіткі Правила прийому на навчання за ОП; визначено алгоритм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Разом з тим, відсутні офіційні практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, впродовж здійснення освітньої діяльності за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм». Рекомендації дозволять покращити якість ОП і мотивувати учасників освітнього процесу щодо неформальної освіти задля набуття сучасних знань і навичок в самоосвіті та в туристичній сфері.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Організація навчання і викладання регламентується чинними нормативно-правовими документами та Положенням про організацію освітнього процесу, яке доступне за посиланням <https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/POLOZHENNYA-PRO-ORGANIZATSIYU-OSVITNOGO-PROTSESU.pdf> Аналіз матриці відповідності демонструє, що форми та методи навчання і викладання підібрані достатньо оптимально та сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Найбільш студентоцентрованими виявилися: освітня компонента: «Туроперейтинг», під час якої застосовуються такі методи навчання як, робота в групах щодо формування туристичного продукту, метод кейсів в процесі формування туристичних маршрутів, що дає можливість студентам набутти навиків самореалізації, керування часом, уміння працювати в команді, вміння презентувати кінцевий результат; «Технології туристичної діяльності» під час вивчення якої застосовуються SMART-технології, що розкриває творчі і креативні можливості студентів; «Бізнес планування у туризмі» передбачає опанування інструментів CRM, бізнес-аналітики, що розкриває здатність до аналітичного мислення, прогнозування діяльності. Під час проведення фокус-групи зі здобувачами ВО, отримана інформація щодо сприйняття ними методів навчання і форм оцінювання, яка свідчить, що студенти задоволені методами навчання, мотивовані до навчання та вважають що форми опитування є прозорими і такими, що дозволяють оцінити різні форми їх активності. Наявність дистанційних курсів з навчальних дисциплін ОП в системі управління навчанням Moodle дозволяє впроваджувати елементи дистанційного навчання в освітній процес.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Організація навчання і викладання регламентується чинними нормативно-правовими документами та Положенням про організацію освітнього процесу, яке доступне за посиланням <https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/POLOZHENNYA-PRO-ORGANIZATSIYU-OSVITNOGO-PROTSESU.pdf> Аналіз матриці відповідності демонструє, що форми та методи навчання і викладання підібрані достатньо оптимально та сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Найбільш студентоцентрованими виявилися: освітня компонента: «Туроперейтинг», під час якої застосовуються такі методи навчання як, робота в групах щодо формування туристичного продукту, метод кейсів в процесі формування туристичних маршрутів, що дає можливість студентам набутти навиків самореалізації, керування часом, уміння працювати в команді, вміння презентувати кінцевий результат; «Технології туристичної діяльності» під час вивчення якої застосовуються SMART-технології, що розкриває творчі і креативні можливості студентів; «Бізнес планування у туризмі» передбачає опанування

інструментів CRM, бізнес-аналітики, що розкриває здатність до аналітичного мислення, прогнозування діяльності. Під час проведення зустрічі зі здобувачами ВО, отримана інформація щодо сприйняття ними методів навчання і форм оцінювання, яка свідчить, що студенти задоволені методами навчання, мотивовані до навчання та вважають що форми опитування є прозорими і такими, що дозволяють оцінити різні форми їх активності. Наявність дистанційних курсів з навчальних дисциплін ОП дозволяє впроваджувати елементи дистанційного навчання в освітній процес

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час проведення зустрічі з професорсько-викладацьким складом, з'ясовано, що на кафедрі виконується науково-дослідна тема «Розвиток лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» (керівник – Куреда Н.М., к.е.н., доцент, державний реєстраційний номер: 0120U101600), наявні матеріали конференцій, фотозвіти наукових заходів, договори про міжнародну практику, договори із закордонними університетами щодо налагодження співпраці, досліджено рейтинги успішності студентів стосовно факту оцінювання їх науково-дослідницької активності, проведено опитування бакалаврів за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» денної форми навчання. В ході проведення зустрічі з науково-педагогічним персоналом отримано інформацію щодо використання результатів науково-дослідної теми кафедри «Розвиток лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» при викладанні таких дисциплін ОП: «Економіка і організація діяльності закладів лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму», «Туроперейтинг», «Технології туристичної діяльності», «Державне та регіональне управління в туризмі», «Маркетинг лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму», «Менеджмент лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму» та інших. Науково-дослідна робота студентів ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» здійснюється в рамках: студентського наукового гуртка (керівник – Куреда Н.М., к.е.н., доцент). Здобувачі ВО беруть участь у науково-практичних конференціях та круглих столах. Результати своєї роботи здобувачі ВО представити у вигляді доповідей на конференціях та у вигляді тез. ЗВО преміює здобувачів за наукові публікації та участь у конференціях, що зазначено під час зустрічей зі здобувачами.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту освітніх компонентів на ОП відбувається відповідно до змін у законодавстві. Механізм оновлення змісту ОК регулюється діючим «Положенням про організацію освітнього процесу» та «Положенням про освітні програми», реалізується на практиці та лежить в площині відповідальності гаранта ОП та викладачів, які задіяні у реалізації ОП, а також ініціаторами оновлення ОП виступають здобувачі ВО. Викладачі переглядають силабуси, коригують тематику, методи проведення занять. Оновлення здійснюється з урахуванням результатів опитування здобувачів. ЕГ надано докази у вигляді витягу з протоколу засідання кафедри від 27.06.2018 р., № 11, де зазначено що при опитуванні студентів було виявлено зацікавленість у збільшенні обсягу академічних годин для викладання наступних дисциплін: «Економіка і організація діяльності закладів лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму», «Туроперейтинг», «Спеціалізації в туризмі», «Стандартизація та сертифікація лікувально-реабілітаційних та оздоровчих послуг». Оновлено програми в розрізі затвердження Стандарту ВО України за спеціальністю 242 Туризм, затвердженого наказом МОН України від 04.10.2018 № 1068. ЕГ надано докази щодо оновлення змісту силабусів з таких дисциплін «Туризмознавство», «Рекреаційні ресурси України та світу» та «Туроперейтинг», введені компоненти: «Туроперейтинг та агентський бізнес в туризмі», «Консолідований туроперейтинг». З метою сприяння впровадженню сучасних методів організації освітнього процесу, вивчення та обміну досвідом створена навчально-методична рада (<https://cutt.ly/mui6s8C>). У цілому зазначене сприяє якісному забезпеченню освітнього процесу за ОП. ЕГ, розглянувши програми практик і надані звіти з практик, рекомендує посилити їх зміст відображенням сучасних тенденцій в сфері санаторно-курортної справи.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізацію діяльності КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» підтверджує наступним: наявність та поширеність практик участі науково-педагогічних кадрів ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» у міжнародній діяльності (підтверджено участь викладачів у міжнародних конференціях, що проводилися у Казахстані, Польщі, Німеччині, Франції, Чехії, Португалії, Англії, Болгарії), позитивна динаміка таких практик за час реалізації ОП; наявність можливостей та стимулів для здобувачів ВО і викладачів для участі у міжнародній співпраці. Крім того, викладачі кафедри менеджменту та туризму впродовж 2017-2020 рр проходили міжнародні наукові стажування (підтверджено стажування Куреди Н.М. у Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору у м. Рига, Латвія та Чумакова К.І. у Польсько-українській фундації «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці» у вигляді сертифікатів).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивними практиками вважаємо: наявність механізму преміювання здобувачів за наукові публікації та участь у конференціях; оформлення наукових досліджень студентів у вигляді туристичних продуктів (екскурсії, маршрути), готових для впровадження в діяльність туристичних підприємств Запоріжжя; належним чином організоване міжнародне стажування професорсько-викладацького складу, що підтверджено наявними сертифікатами про стажування. Сильними сторонами є: залучення до процесу оновлення змісту ОК здобувачів та роботодавців шляхом опитування під час співпраці; оперативне інформування здобувачів ВО для вирішення нагальних питань освітнього процесу; можливість обрання здобувачами вивчення іноземних мов.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкими сторонами вважаємо: недостатню участь здобувачів ВО в міжнародних наукових програмах та стажуваннях; незначну кількість залучених практиків саме у сфері лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму, при доволі потужній співпраці з стейкхолдерами-роботодавцями. Рекомендуємо: інформувати здобувачів ОП про наявні міжнародні молодіжні програми обміну та стажування; збільшити кількість залучених практиків у сфері саме лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму до реалізації ОП, що посилить її специфіку. Проте дані недоліки не є системними та можуть бути усунені найближчим часом.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП по критерію відповідає рівню В, так рівень викладання і навчання за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» відбувається з урахуванням наукових досягнень і сучасних практик у галузі туризму, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. Зважаючи на специфіку ОП, рекомендовано залучити до співпраці більшу кількість зацікавлених практиків саме у сфері лікувально-оздоровчого туризму та санаторно-курортної справи. Проте, зазначені недоліки не є суттєвими та можуть бути швидко усунені.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти відображені в Положення про організацію освітнього процесу <https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/POLOZHENNYAPRO-ORGANIZATSIYU-OSVITNOGO-PROTSESU.pdf>, Положення про критерії оцінювання знань студентів https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Polozennya_Pro_Kriter_Ocinuvan.pdf та оприлюднено на офіційному веб-сайті ЗВО. Згідно з п.10.5 Положення про організацію освітнього процесу, контрольні заходи включають у себе: вхідний, поточний, рубіжний, відстрочений, підсумковий та семестровий контроль. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента. Семестровий контроль з дисципліни проводиться у формах семестрового екзамену або заліку (диференційованого заліку) визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента. Студент допускається до складання екзамену або заліку з дисципліни, якщо його рейтинг з навчальної роботи з цієї дисципліни становить не менше, ніж 50 балів. Результат екзамену оцінюється у балах (максимальна кількість – 30 балів), що проставляються у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності». У цьому випадку на поточний та рубіжний контроль виділяють 70 балів. Аналіз силабусів дисциплін засвідчує дотримання викладачами цих принципів. Зокрема силабус дисципліни «Економіка і організація діяльності підприємств» містить опис методів оцінювання: методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен; методи письмового контролю: письмове тестування, модульна контрольна робота, індивідуальна науково-дослідна робота; методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз. Силабус містить систему нарахування балів за кожний змістовий модуль, тему, заняття. На підсумковий контроль відводиться 30 балів. Під час зустрічей здобувачі вищої освіти заповнили, що отримують інформацію про форми контрольних заходів, критерії оцінювання та правила нарахування балів від викладача на початку вивчення дисципліни, також вона міститься у силабусач

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів ВО за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджений 04.10.2018 року. Здобувачі ВО ознайомлені з програмою атестаційного екзамену та змістом методичних рекомендацій до підготовки та написання бакалаврських робіт - це зазначено під час зустрічей. Методичні рекомендації, надані за запитом, зрозумілі, логічні, структуровані і є логічним продовженням елементів досліджень при виконанні курсових робіт.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/POLOZHENNYA-PRO-ORGANIZATSIYU-OSVITNOGOPROTSESU.pdf>), Положення про критерії оцінювання знань студентів (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Polozennya_Pro_Kriter_Ocinuvan.pdf) та висвітлена в силабусах навчальних дисциплін. Силабуси розміщено на блозі кафедри менеджменту та туризму, який є доступним для студентів за посиланням k-turizma.blogspot.com. Зазначені документи є доступними для всіх учасників освітнього процесу. За результатами опитування щодо задоволеності викладанням дисциплін ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм за 1 семестр 2020-2021 н.р.», на запитання «Чи були ви заздалегідь проінформовані (на початку семестру) щодо форм модульного та семестрового контролю, термінів, умов та методів здійснення контрольних заходів?» 100% респондентів відповіли задовільно. 94,6% опитуваних підтвердили обізнаність з порядком повторного проведення контрольних заходів. На запитання про обізнаність з порядком оскарження контрольних заходів, 97,3% здобувачів ВО відповіли «Так». У ході проведення фокус-групи зі здобувачами ВО, з'ясовано їх обізнаність щодо: порядку повторного проходження контрольних заходів; порядку оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів; політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності. За наявності потенційного конфлікту інтересів завідувач кафедри за погодженням з деканом факультету та навчальним відділом може призначити для проведення екзамену іншого викладача. Згідно з відомістю СО, ситуацій потенційного конфлікту інтересів протягом реалізації ОП не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Нормативні документи ЗВО містять чітко визначену та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, знаходяться в вільному доступі на офіційному веб-сайті: Кодекс академічної доброчесності (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Kodeks-dobrochesnosti-gotov.pdf>); Положення про академічну доброчесність (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-dobrochesnist-gotov.pdf>); Положення про групу сприяння академічній доброчесності (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-grupu-spriannya-dobrochesnosti-gotov.pdf>); Положення про запобігання академічному плагіату (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-zapobigannya-plagiatu-gotov.pdf>); Положення про комісію з академічної доброчесності та Комісію з етики та управління конфліктами (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-Komisii-z-akademichnoyi-dobrochesnosti-ta-Komisiiyu-z-etiki-ta-upravlinnya-konfliktami-gotov.pdf>). Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів на наявність академічного плагіату проводиться методистами науково-методичного відділу академії із використанням системи UNICHECK. Курсові роботи проходять процедуру вибіркової перевірки робіт на наявність академічного плагіату, а також академічну відповідальність у разі його виявлення, за ініціативою здобувача та за допомогою однієї або декількох програма, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет та визнані науковою спільнотою. Доцент кафедри Чумаков К.І. пройшов наукове стажування «Академічна доброчесність», організатор Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці» (PIASC, KRS: 0000647929). З метою розбудови ефективної системи академічної доброчесності, ЗВО бере участь у проекті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – далі проект Academic IQ). На офіційному веб-сайті у вкладці науково-дослідна робота розміщено записи вебінарів «Особливості перевірки робіт на унікальність у Хортицькій національній академії», «Процедура перевірки робіт на унікальність». Савранова Віолетта, голова культурно-масового сектору Студентського уряду надала інформацію, що з метою популяризації принципів академічної доброчесності, представники студентського самоврядування разом із кураторами проводять роз'яснювальні лекції для здобувачів ВО. Відповіді за запитання ЕГ стосовно основних принципів академічної

добросовісності, переконали що, уявлення здобувачів про академічну добросовісність не обмежується інформацією про заходи запобігання плагіату, а містить розуміння неприпустимості неправомірної поведінки, фактів корупції, тощо. Згідно п.7 Положення про академічну добросовісність, на початку свого навчання, кожен здобувач ВО підписує Декларацію про дотримання академічної добросовісності, засвідчуючи цим повагу та толерантність до всіх членів академічної спільноти академії.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивною практикою ЗВО є підписання кожним здобувачем вищої освіти Декларації про дотримання академічної добросовісності. Сильною стороною є участь ЗВО у проєкті «Ініціатива академічної добросовісності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкими сторонами є: вибіркова перевірка курсових робіт на наявність академічного плагіату, а також академічну відповідальність у разі його виявлення; рекомендація ЗВО перевіряти наявність плагіату самостійно з використанням програмно-технічних засобів за допомогою програма, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет та визнані науковою спільнотою (Advego Plagiatus, Etxt Antiplagiat, Anti-Plagiarism тощо). Рекомендуємо: перевіряти курсові роботи організовано з використанням офіційної системи перевірки задля запобігання потрапляння наукових текстів до сторонніх осіб у мережі Інтернет та підвищення якості виконання робіт; прописати процедуру та терміни перевірки кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату, а також академічну відповідальність у разі його виявлення у Методичних рекомендаціях до підготовки та захисту бакалаврських робіт ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм».

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Наявні позитивні практики і зазначені слабкі сторони визначають відповідність ОП рівню відповідності В, зазначені слабкі сторони можуть бути усунуті протягом нетривалого часу.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Грунтуючись на відомостях про самооцінювання ХНА та за результатами зустрічі з академічним персоналом, що викладає на ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм», ЕГ констатує, що ЗВО належним чином обґрунтував та надав раціональне пояснення щодо кожної дисципліни в межах академічної або професійної складових кваліфікації кожного викладача. Склад НПП, які реалізують освітній процес, дозволяють на належному рівні здійснювати підготовку здобувачів ВО. НПП кафедри активно займаються науковою роботою, здійснюють співпрацю в рамках виконання спільних наукових досліджень. Академічна та професійна кваліфікація викладачів відповідає цілям та програмним результатам навчання. Гарантом ОП є к.е.н., доц. Юхновська Ю.О., досвід та академічна кваліфікація якої дозволяють фахово викладати відповідні навчальні дисципліни та ефективно здійснювати координацію освітньої діяльності за даною ОП. За останні 5 років науково-педагогічним персоналом кафедри відповідно до спрямованості ОП підготовлено такі матеріали, які розміщено на сайті кафедри (https://tourismopenspace.blogspot.com/p/blog-page_32.html). Серед них монографії: - "Тенденції, перспективи та виклики сталого розвитку туризму". монографія / [за заг. редакцією М. Ю. Барна]. - Львів : ЛТЕУ, 2020 (Юхновська Ю, Куреда Н., Корнелюк Б.); Формування та розвиток регіонального потенціалу туристичної галузі: монографія. / Юхновська Ю. Запоріжжя: «Просвіта», 2020. – 312 с. Кафедрою Менеджменту та туризму ХНА виконується науково-дослідницька тема «Розвиток лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму в Україні: проблеми та перспективи розвитку» Державний реєстраційний номер: 0120U101600 (<https://sites.google.com/view/naukovodoslidna-robot/>) під керівництвом к.е.н. Куреди Н.М. На кафедрі працює 9 осіб з науковими ступенями і званнями (1 доктор наук і 8 кандидатів наук). Кадрове забезпечення освітнього процесу на ОП "Туризм" відповідає вимогам,

що наведені у Постанові Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти». Експертна група констатує, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Аналіз навчально-методичних праць викладачів кафедри визначає недостатню забезпеченість ОК навчально-методичними матеріалами з власними напрацюваннями і дозволяє рекомендувати посилити зусилля на підготовку підручників та навчальних посібників для дисциплін, які є професійно-орієнтованими.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Відбір викладачів на ОП відбувається за конкурсом відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради та укладання з ними трудових договорів (контрактів) https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozennya_Pro_Zamischenn_Vakantn_Dolzns.pdf, яке визначає особливості, підстави і порядок проведення конкурсного відбору та обрання кандидатур претендентів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Наявність у претендента на посаду науково-педагогічного працівника результатів підвищення кваліфікації, проходження стажування, другої вищої освіти враховується як додаткова перевага. Процедура конкурсного відбору включає наступні етапи: оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад (інформація подається на сайті Університету та у ЗМІ); створення конкурсної комісії наказом ректора; розгляд заяв і документів кожного претендента; попереднє обговорення кандидатур претендентів на заміщення вакантних посад на засіданнях кафедр у присутності претендента (у разі відсутності претендента кандидатура обговорюється лише за його письмової згоди); рішення вченої ради про обрання на посаду науково-педагогічного працівника є підставою для укладання контракту з обраною особою і видання наказу про укладання трудового договору (контракту). При визначенні відповідності наукового ступеня, вченого (почесного) звання претендента зважають на: наявність відповідної вищої освіти; наявність і рівень наукового ступеня; наявність і рівень вченого звання; загальну кількість наукових публікацій у фахових виданнях та виданнях з індексом цитування; кількість опублікованих методичних праць за останні п'ять років. Також враховуються види і результати професійної діяльності особи за спеціальністю відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Також враховуються вимоги до фахової підготовки викладачів відповідно до очікуваних результатів навчання згідно зі стандартом вищої освіти. Процедура конкурсного відбору викладачів є прозорою, але для успішної реалізації освітньої програми рекомендовано включати в конкурсну комісію Гаранта ОП

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічей ЕГ з учасниками освітнього процесу з'ясовано, що контакти з роботодавцями відбуваються під час організації та проведення щорічних заходів, як на базі академії так і за її межами у вигляді консультативних зустрічей, гостьових лекцій, майстер-класів, керівництва практикою, де роботодавці мають можливість висловити свої зауваження, побажання та пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу. Здобувачі ВО мають можливість безпосередньо перейти досвід у потенційних роботодавців під час проходження навчальних та виробничих практик у закладах туристичної індустрії. Роботодавці безпосередньо залучаються до керівництва переддипломною практикою студентів. Атестація осіб здійснюється Екзаменаційною комісією, до складу якої обов'язково включається представник роботодавців. Підготовка кваліфікаційних робіт передбачає опрацювання матеріалів, спілкування з керівниками туристичних організацій, власниками туристичного бізнесу, представниками музеїв і галерей, директорами лікувально-оздоровчих та санаторно-курортних закладів. Механізм взаємодії між академією і представниками роботодавців фіксується в угодах про практику (зразок договору - <https://khnnra.edu.ua/navchalnij-viddil/>), а також відображається у матеріалах розміщених на сайті кафедри Менеджменту та туризму (https://tourismopenspace.blogspot.com/p/blog-page_8.html).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Аналіз відомостей самооцінювання, сайту кафедри Менеджменту та туризму ХНА та проведені зустрічі зі здобувачами підтвердили залучення до проведення практичних занять на ОП професіоналів-практиків. Наприклад, до проведення практичних занять з дисципліни «Рекреаційні ресурси України та світу» було залучено канд. н. з держ. управління «Класичного приватного університету» Захарову С.Г.; з дисципліни «Туризмознавство» - д.е.н., професора Ткач В.О.; з дисципліни «Туроперейтинг» - менеджера східнознавця туристичного агентства ПП «Аутфіттер клуб» Баклан Д.М.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Систему професійного розвитку викладачів регламентує Положення про проведення атестації педагогічних працівників у ХНА (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-sistemu-ZYAOgotov.pdf>), яка передбачає виконання плану підвищення їх кваліфікації. У 2018-2020 рр. гарант ОП к.е.н., доцент Юхновська Ю.О. навчалася в докторантурі Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Тема докторської дисертації «Збалансований розвиток потенціалу туристичної галузі України: теорія, методологія, практика». У 2020 р. зав. кафедрою к.е.н., доцент Куреда Н.М. пройшла Міжнародне науково-педагогічне стажування у Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору (м. Рига, Латвія) на тему «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження». У 2019 році пройшли курсову перепідготовку у Класичному приватному університеті м. Запоріжжя за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» викладачі: к.е.н., доцент Сербіненко Н.В. та к.е.н., доцент Прочан А.О. У 2020р. к.е.н. Чумаков К.І. пройшов наукове стажування «Академічна добросесність», організатор Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці» та інші. ХНА укладено договори про співпрацю з українськими та закордонними закладами (на сайті у розділі Відділ наукової роботи та міжнародних зв'язків ХНА розміщено перелік українських та міжнародних партнерів ХНА (<https://khnnra.edu.ua/mizhnarodnij-viddil-hortitskoyi-natsionalnoyi-akademiyi/>)), що передбачають підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, зокрема: Мелітопольський державний педагогічний університет ім.Б.Хмельницького, ВНЗ “Університет імені Альфреда Нобеля (м.Дніпро), Бельцький державний університет ім.Алеку Руссо (Молдова, м.Бельці), Батумський державний університет ім.Шота Руставелі (Грузія, м.Батумі) та ін. Також у рубриці “Анонси: науково-педагогічне стажування” надана актуальна у хронологічному порядку інформація про можливості стажування.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

З метою стимулювання розвитку викладацької майстерності на кафедрі існує практика взаємовідвідування і обговорення занять, взаємонавчання і консультації, що відбувається на семінарах, майстер-класах кафедри у відповідності до затвердженого річного плану взаємовідвідувань, що ногується у журналі взаємовідвідувань. Для підвищення майстерності викладачі дисциплін професійної підготовки відвідують фахові семінари, майстер-класи. У ЗВО працюють курси іноземної мови для підвищення кваліфікації викладачів. Володіння іноземними мовами на достатньому рівні дозволяє розширити мережу контактів і спілкування, мати безпосередній доступ до найновіших досягнень науки у галузі туризму. Кількісну оцінку своїх досягнень викладачі отримують під час щомісячного та щорічного рейтингування. ХНА має можливості: встановлювати власні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу, а саме встановлювати надбавки, доплати, премії та інші умови матеріального стимулювання за розвиток викладацької майстерності, високі наукові та творчі досягнення. Професійні досягнення працівників заохочуються з боку ЗВО преміями і доплатами, що регулюється колективним договором (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kol_Dogovor.pdf). Зокрема Колективним договором передбачено преміювання для науково-педагогічних працівників: - за розробку та видання підручників, навчальних посібників, монографій; - за високі показники у навчальній, науковій, виховній роботі та винахідницькій діяльності з отриманням ліцензій і патентів; - за підготовку та успішне проведення ліцензійної та акредитаційної експертизи спеціальностей; - за проведення та організацію наукових, навчальних та виробничих семінарів, симпозіумів, конференцій, олімпіад, культурно-масових та спортивних заходів на загальнодержавному та міжнародному рівнях. Під час зустрічей з адміністрацією і академічним персоналом підтверджено, що преміальні суми становлять: публікація в фаховому журналі -5000 грн., стаття з індексом цитування – 8000 грн., захист кандидатської – 15000 грн., захист докторської – 25000грн. Міжнародне стажування передбачає певну компенсацію. Зазначене є позитивною практикою ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною є те, що потенційні роботодавці залучені до навчальних та виробничих практик та керівництва переддипломною практикою студентів; ЗВО аноную на офіційному сайті актуальні пропозиції стажування та підвищення кваліфікації для науково-педагогічних працівників. Позитивними практиками є: працюють курси іноземної мови для підвищення кваліфікації викладачів; заохочення з боку ЗВО преміями і доплатами науково-педагогічних працівників за професійні досягнення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкими сторонами є: недостатня забезпеченість ОК навчально-методичними матеріалами з власними напрацюваннями НПП кафедри; відсутність участі гаранта ОП у відборі претендентів на вакантні посади за ОП. Рекомендовано: викладацькому складу кафедри посилити зусилля на підготовку підручників та навчальних посібників для дисциплін, які є професійно-орієнтованими; залучити в конкурсну комісію при процедурі конкурсного відбору викладачів включати Гаранта ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Достовірність представленої ЗВО інформації про академічну та професійну кваліфікацію викладачів, залученню до реалізації ОП роботодавців та професіоналів практиків підтверджена. Визначені недоліки не є принциповими. ОП по критерію 6 відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Досягнення визначених цілей ОП та програмних результатів досягається у ЗВО за рахунок створення потужної матеріально-технічної бази. Загальна площа приміщення для занять студентів (лекційні, аудиторні приміщення, кабінети, лабораторії тощо) – 8714, 6м. кв. (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Zbrpm_20191204.pdf). Під час огляду матеріально-технічної бази, експертній групі представлено добре облаштовану спортивну залу, актову залу, простору їдальню, де здобувачі ВО можуть повноцінно харчуватись. Для надання невідкладної медичної допомоги у навчальному корпусі наявні медичні відділення загальною площею 759 кв. м. До соціальної інфраструктури слід віднести доглянуту прилеглу територію з місцями відпочинку, алеями та альтанками, власний реабілітаційний парк, дружній до людей з особливими освітніми потребами. В корпусі функціонує бібліотека з читальною залом, яка оснащена ноутбуками з вільним доступом до бази електронних видань та мережі Інтернет. Під час фокус-групи з директором бібліотеки, з'ясовано інформацію про періодичне оновлення навчально-методичної літератури для реалізації ОП та системне надходження періодичних видань. В ЗВО є редакційно-видавничий відділ, в якому друкується науково-методична література, матеріали науково-практичних конференцій, навчальні посібники, монографії викладачів ОП. Навчальні аудиторії для викладання освітніх компонентів «Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в туризмі», «Економіка і організація діяльності підприємств» обладнані комп'ютерною технікою. Продемонстровані на зустрічі аудиторії мають проектори та smart-дошку. Аудиторії для вивчення дисциплін «Основи нозології» та «Патології систем організму людини» оснащені спеціалізованим обладнанням та начними матеріалами. Для досягнення цілей ОП керівництвом було облаштовано кабінет-імітацію туристичної агенції. З метою його функціонування придбано планшети. За потреби, здобувачі ВО забезпечуються гуртожитком, 9-ти поверхова будівля блочного типу з оновленим ремонтом та меблями (<https://khnnra.edu.ua/gurtozhitok/>). З'ясовано, що здобувачі ВО задоволені умовами проживання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ викладачів і здобувачів ВО до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП є безкоштовним. Здобувачі мають вільний доступ до електронних баз даних, навчально-методичних матеріалів, доступ до інформаційних ресурсів, зокрема: бібліотеки з читальними залами (<https://khnnra.edu.ua/biblioteka/>); вебсайту (<https://khnnra.edu.ua/>); блогу кафедри (k-turizma.blogspot.com); репозиторія академічних текстів. Викладачі мають безкоштовний доступ до наукометричної бази Web of Science. У ході проведення зустрічі із здобувачами ВО було підтверджено їх право користуватися комп'ютерними аудиторіями не тільки під час навчання, а й для виконання завдань після занять. Здобувачі ВО мають змогу звернутися до соціально-психологічної служби (<https://khnnra.edu.ua/sotsialno-psihologichna-sluzhba/>) за індивідуальними і груповими консультаціями, психологічною діагностикою, профорієнтацією, завітати на цікаві психологічні тренінги. Послуги, що надаються службою, здійснюються безкоштовно. Завдяки наявності трьох медичних пунктів, здобувачі проходять медичне обстеження та отримують необхідні для вступу медичні довідки на базі ЗВО безкоштовно.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Керівництвом ХНА створено безпечне для життя та здоров'я здобувачів ВО освітнє середовище, яке дозволяє задовольнити їх потреби та інтереси. Про це свідчить не лише комфортна матеріально-технічна база та чітка система матеріальної (премії за захист дисертацій, відшкодування витрат на публікації фахових статей, тощо) та нематеріальної мотивації (отримання здобувачами додаткових 10 балів за активну участь у науковому та суспільному житті ЗВО - шляхом сформованого «Щоденника активності студента») для викладачів і студентів, а й відгуки учасників онлайн-зустрічей. Усі учасники онлайн-зустрічей зазначили наявність соціальної та психологічної підтримки викладачів та студентів, системи етичного та культурного розвитку, сприяння академічної мобільності та працевлаштування студентів. З метою виявлення рівня задоволеності здобувачів ВО закладом вищої освіти, їх потреб та інтересів, експертам було надано результати «Опитування щодо задоволеності викладанням дисциплін ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» у 1 семестрі 2020-2021 н.р.». Документ містить результати моніторингу рівня задоволеності здобувачів ВО викладанням всіх освітніх компонентів за багатьма критеріями які стосуються наповнення дисципліни, наявності дублювання матеріалу з іншими дисциплінами, готовності для сприйняття матеріалу, рівня складності, достатності часу, рівня забезпеченості літературою, тощо. На запитання «Чи підходять навчальні приміщення для проведення занять з дисципліни» 94,6% респондентів відповіли «так». Запитання про матеріально-технічне оснащення лекційних приміщень та лабораторій мультимедійним, комп'ютерним, лабораторним обладнанням та програмним забезпеченням, має 83,8% відповідей «так», 13,5 % відповідей «скоріше так, ніж ні». Про можливості особистісного розвитку здобувачів та їх реалізацію поза межами навчального навантаження свідчать «Результати моніторингу анкет першокурсників» <https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Rezultati-monitoringu-anket-pershokursnikiv.pdf>. Здобувачі висловлюють свої побажання щодо участі у роботі органів студентського самоврядування та одного із його секторів: волонтерського, інформаційного, культурно-масового, спортивного чи наукового. Докази наявної роботи секторів експертна група отримала під час онлайн-зустрічі із представниками студентського самоврядування та здобувачами ВО.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО створене та активно функціонує Студентське самоврядування (<https://khnnra.edu.ua/studentske-samovryaduvannya/>), якому надано право і можливість бути активними учасниками у вирішенні питань навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також участі в управлінні Академії. Здобувачі ВО поінформовані про різноманітні заходи виховного і розважального характеру, отримують допомогу і підтримку від менеджменту ЗВО. В ході проведення експертизи з'ясовано, що за ініціативи студентського Уряду під час карантину проводились інформаційно-консультативні вебінари. З метою створення умов для розкриття наукового та творчого потенціалу осіб, які навчаються і працюють в академії, розвитку в них наукового мислення і навичок дослідницької роботи створене Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ХНА (<https://sites.google.com/view/ntovarystvohna/>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ХНА забезпечує доступність навчальних приміщень для маломобільних груп населення, зокрема безперешкодний доступ до навчальних аудиторій та його іншої інфраструктури для осіб, які відносяться до осіб з особливими освітніми потребами, з урахуванням їх обмежень життєдіяльності. Навчальний корпус обладнаний пандусами, широкими дверними проходами, підлогою без порогів, для безперешкодного пересування приміщеннями, ліфтом, не зважаючи на те, що будівля лише трьох поверхова. Академія спеціалізується на реабілітації, тому має потужну матеріально-технічну базу спеціалізованого призначення і кваліфікований науково-педагогічний персонал, що може надати допомогу таким групам здобувачів.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО діє і є у вільному доступі на офіційному веб-сайті: Статут (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Statut_112019.pdf) Правила внутрішнього трудового розпорядку (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Pravila_Vnutrish_Rozpor.pdf) Інструкція щодо врегулювання конфліктних ситуацій у комунальному закладі вищої освіти (https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Info_Konflikt.pdf) Положення про Комісії з академічної доброчесності та Комісію з етики та управління конфліктами (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-Komisiyi-z-akademichnoyi-dobrochesnosti-ta-Komisiyu-z-etiki-ta-upravlinnya-konfliktami-gotov.pdf>) В ЗВО функціонує соціально – психологічна служба (<https://khnnra.edu.ua/sotsialno-psihologichna-sluzhba/>) яка сприяє створенню позитивного соціально-психологічного клімату в колективах студентської молоді, науково-педагогічного складу та осіб, залучених до освітнього процесу за ОП. Здобувачі підтверджують ознайомленість з політикою і процедурами вирішення конфліктних ситуацій. Під час зустрічей надано інформацію про проведення різноманітних бесід та заходів стосовно профілактики виникнення конфліктних ситуацій. На запитання ЕГ про процедури вирішення конфліктних

ситуацій, здобувачі відповіли, що зазвичай конфліктів не відбувається, а у разі виникнення вони звертаються до куратора групи. ЕГ було поставлене питання стосовно того, як ЗВО реагує на звернення здобувачів зі скаргами. Голова культурно-масового сектору Студентського уряду (Віолетта Савранова) засвідчила, що усі скарги, які поступають через Скриньку Довіри на сайті, чи особисто до студентського самоврядування розглядаються на засіданнях студентського уряду, якщо скарга серйозна, її розглядають на засіданні комісії з Академічної доброчесності. Секретар Студентського уряду (Анастасія Нестерова) доповнила, що кожен здобувач ВО може подати заявку до комісії з академічної доброчесності у себе на факультеті, куди обов'язково залучені студенти та представники студентського самоврядування. ЗВО реагує на кожен скаргу та конфліктну ситуацію вирішуються. Гарант повідомив, що в межах реалізації ОП конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією не було. ЕГ встановлено факт проведення team-building тренінгів від наукового сектору Студентського уряду для об'єднання студентської спільноти, формування командного духу та надання інформації стосовно заходів для запобігання виникнення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Позитивні практики: при організації освітнього середовища ЗВО дотримується принципу життєтворчості, що дозволяє викладачам та здобувачам відчувати себе соціально захищеними та взаємодіяти в атмосфері поваги до особистості; наявність Скриньки довіри (анонімної) на головній сторінці офіційного веб-сайту ЗВО; скарги розглядаються на засіданнях студентського самоврядування та на засіданнях комісії з Академічної доброчесності; вільний доступ до нормативного забезпечення, яке регламентує відносини усіх учасників освітнього процесу; ґрунтовні умови інклюзії, що дозволяють кожному учаснику освітнього процесу рівноправно брати участь в академічному і суспільному житті. Сильні сторони: розвинута соціальна інфраструктура з місцями відпочинку, алеями та альтанками, дружніми до людей з особливими освітніми потребами; можливість для здобувачів ВО звернутися до соціально-психологічної служби за індивідуальними і груповими консультаціями; наявність трьох медичних пунктів, де здобувачі проходять медичне обстеження та отримують необхідні для вступу медичні довідки на базі ЗВО безкоштовно; дійсна доступність навчальних приміщень для маломобільних груп населення. Експертна група вважає наявність власного першого в Україні реабілітаційного парку, дружнього до людей з особливими освітніми потребами, інноваційною та взірцевою практикою. Унікальність проекту полягає в тому, що в Україні на даний час немає жодного парку як місця відпочинку, в якому були б створені доступні умови для людей, які пересуваються на візках або милицях. Припущення про унікальність такої новації, як реабілітаційний парк для дітей та підлітків з особливими потребами, базується на тому, що, реабілітаційні парки, які діють в інших країнах зорієнтовані, головним чином, на надання всебічної допомоги дорослим особам, які потребують відновлення. Здобувачі ВО за ОП «Лікувально-оздоровчий та реабілітаційний туризм» вже отримують практичні навички організації та проведення екскурсій на цій локації, що свідчить про набуття ними особливих умінь, яких потребує унікальність саме цієї ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріально-технічна база Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії повністю відповідають вимогам цього критерію. Експертна група виявила позитивні практики, сильні сторони та інноваційну та взірцеву практику, наявність якої дозволяє присвоїти критерію 7 «Освітнє середовище та матеріальні ресурси».

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Система забезпечення якості освітньої діяльності у КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» регламентується Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-sistemu-ZYAO-gotov.pdf>) та Положення про організацію освітнього процесу (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/POLOZHENNYA-PRO-ORGANIZATSIYU-OSVITNOGO-PROTSESU.pdf>). У ЗВО створено групу забезпечення якості вищої освіти, яка здійснює моніторинг якості освітньої і академічної діяльності, дотримання академічної доброчесності, формує аналітичні звіти для управління якістю освіти в академії. План роботи групи забезпечення якості вищої освіти у ЗВО на період 2020-2021 н.р. доступний за посиланням (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/PLAN-ROBOTI-GRUPI-VZYAO.pdf>). Аналіз система забезпечення якості освітньої діяльності у ХНА, засвідчив наявні механізми розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП, які враховують результати опитувань стейкхолдерів (здобувачів ВО, представників академічної спільноти та роботодавців). ЕГ надано додаткові докази розгляду та врахування пропозицій стейкхолдерів до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, зокрема у витягу з протоколу засідання кафедри від 27.06.2018 р., № 11 зазначено що при опитуванні студентів було виявлено зацікавленість у збільшенні обсягу академічних годин для викладання наступних дисциплін: «Економіка і організація діяльності закладів лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму», «Туроперейтинг», «Спеціалізації в туризмі», «Стандартизація та сертифікація лікувально-реабілітаційних та оздоровчих послуг». Разом з тим, зазначено побажання студентів зменшити кількість академічних годин з дисциплін: «Вища математика», «Економічна теорія», «Правознавство» тощо).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі ВО залучені до процесу перегляду ОП шляхом опитування, що є обов'язковою складовою внутрішнього забезпечення якості. В ЗВО розроблена анкета для здобувачів ВО щодо рівня задоволеності навчання на ОП (https://docs.google.com/forms/d/1Lyf_TrzyQ7FlWGchVw5YqQj39aOiCstqzEvy5733Ibk/viewform?edit_requested=true). Результати моніторингу якості освіти у ХНА доступні за посиланням: <https://khnnra.edu.ua/sistema-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti/>. Під час проведення зустрічі зі здобувачами ВО виявлено, що вони обізнані, щодо алгоритму опитування та змісту питань. Крім того, у ЗВО функціонує студентське самоврядування, яке моніторить ставлення здобувачів ВО до якості організації освітньої діяльності та представляє їх інтереси і побажання під час перегляду ОП. Під час проведення фокус-групи з представниками студентського самоврядування, отримана інформація, що членами самоврядування проводиться анонімне анкетування студентів першого та другого року навчання. ЕГ надано додаткові докази щодо залучення здобувачів ВО безпосередньо та через органи студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери, зокрема у витягу з протоколу засідання кафедри від 27.06.2018 р., № 11 зазначено думку студентів другого курсу, групи ТБ-2 (Фролова В., Гапоненко Я.) щодо важливості окремих навчальних дисциплін (маркетингу та менеджменту) при підготовці якісних фахівців. Крім того, у витягу з протоколу засідання студентського уряду ЗВО від 25.04.2020 р., № 7 зазначено доцільність збільшення кількості вибіркового дисциплін на ОП для покращення формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів. У ході проведення зустрічей декан факультету мистецтва та дизайну ХНА Олененко А.Г. підтвердила інформацію про врахування зазначеного побажання студентів. Експертною групою було встановлено, що в цілому здобувачі ВО, які навчаються за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери безпосередньо та через органи студентського самоврядування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В системі забезпечення якості ОП, як і в цілому в КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» роботодавці виступають партнерами та прагнуть до формування можливостей для підвищення якості підготовки фахівців та щорічно беруть участь в удосконаленні ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм». Результати співбесіди експертної групи з роботодавцями доводять свідоме бажання роботодавців співпрацювати з ЗВО, комплексно долучатися до забезпечення якості в підготовці фахівців. Така співпраця відбувається системно, на постійні основі. Наразі кафедра активно співпрацює з такими зовнішніми стейкхолдерами, як: Асоціація індустрії гостинності України, ТОВ «Синдбад», ПП «Ауфгіттер клуб», ФОП «Чкан О.В.», ТА «Майстерня подорожей», садиби «AQUAZOO». ЗВО залучає практиків до проведення занять на ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм». Так, виявлено, що в рамках дисципліни «Курортологія», відбулась зустріч студентів 2-го курсу спеціальності 242 Туризм з дієтологом Євгенією Прохоренко. Інформацію про захід оприлюднено в соцмережах (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=3101133529956757&id=100001804209800). Також, в рамках вивчення дисципліни «Туроперейтинг» у групі ТБ-1, було проведено лекцію на платформі Zoom за участі менеджера туристичної фірми ПП «Ауфгіттер клуб». Крім того, експертній групі надано докази залучення роботодавців до оновлення ОП, зокрема у витягу з протоколу засідання кафедри від 27.06.2018 р., № 11 зазначено пропозицію директора ТОВ «Синдбад» Ткач В.О., щодо збільшення кількості академічних годин з фахових дисциплін.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» практикується збір та врахування інформації, яка стосується випускників шляхом безпосередньої комунікації з випускниками. Проте, випускників за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» в ЗВО не було, ОП акредитується вперше. Перший випуск студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризму» відбудеться у червні 2021 року, тому доказів результатів опитувань випускників не має.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Аналіз, узагальнення стану якості вищої освіти та процедур внутрішнього забезпечення якості ОП за участю органів студентського самоврядування в ХНА передбачає: 1) внесення пропозицій щодо контролю за якістю навчального процесу; 2) внесення пропозицій щодо навчальних планів та програм; 3) залучення органів студентського самоврядування до проведення опитувань та анкетувань здобувачів; 4) наявність вільного доступу здобувачів вищої освіти до критеріїв оцінювання результатів навчання за кожною навчальною дисципліною; 5) наявність механізмів вільного доступу здобувачів вищої освіти до власних результатів навчання; 6) наявність системи рейтингування студентів за ступенем досягнення результатів навчання. Результати моніторингу якості освіти оприлюднені на офіційному сайті ХНАта доступні за посиланням: <https://khnnra.edu.ua/sistema-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti/> Під час експертизи з'ясовано, що система забезпечення якості ЗВО спрямована на задоволення інтересів усіх зацікавлених сторін. На різних рівнях від кафедрального до загально-університетського у процесах внутрішнього контролю та покращення якості освіти задіяні майже всі учасники освітнього процесу. Саме завдяки цьому принципу забезпечується вчасне реагування на виявлені недоліки та слабкі сторони в ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередніх акредитацій ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти не здійснювалося.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Завдяки розподілу загальної системи забезпечення якості на різних рівнях (структурні підрозділи академії, студентське самоврядування, працівники та роботодавці). Розподіл відповідальності здійснюється між усіма структурними підрозділами: ректорат, навчальний відділ, деканат, кафедри, культура якості формується та підтримується одночасно на всіх рівнях ХНА та є взаємоконтролюючою. В ЗВО сформовано та затверджено план роботи групи забезпечення якості вищої освіти 2020-2021 н.р. (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/PLAN-ROBOTI-GRUPI-VZYAO.pdf>). Під час експертизи з'ясовано, що всі здобувачі ВО підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. В цілому культура якості в академічній спільноті ХНА послідовно формується та розвивається вже протягом декількох років. За враженнями, що сформувалися у ЕГ, в академічній спільноті КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» формується культура якості освіти, яка виражається в налагодженні ефективних зворотніх комунікацій між стейкхолдерами ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм», наявності відповідних формалізованих процедур, які усвідомлені членами освітнього процесу та, яких послідовно дотримано.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: наявні документи, що регламентують процеси внутрішнього забезпечення якості освіти; процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП ЗВО визначені, є прозорими та зрозумілими; розроблено календарний план робіт щодо розробки системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти і освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкими сторонами є: недостатнє залучення зовнішніх стейкхолдерів до процесів перегляду та вдосконалення ОП, зокрема недостатньою є співпраця з підприємствами санаторно-курортного профілю. Рекомендовано: поглибити і розширити співпрацю з роботодавцями, зокрема в галузі лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітній процес за ОП в цілому відповідає вимогам Критерію 8 - процеси внутрішнього забезпечення якості в ЗВО налагоджені; рекомендується поглибити і розширити співпрацю з роботодавцями, зокрема в галузі лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму. Зазначені недоліки не є суттєвими і можуть бути швидко усунути.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чітко визначеними і зрозумілими. На офіційному веб-сайті ЗВО <https://khnnra.edu.ua/>. В розділі Публічна інформація надано дані стосовно ліцензій та сертифікатів, нормативного забезпечення, відомості про акредитації та ліцензування, надано перелік освітніх програм з активним посиланням на ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм». Наявні звіти, фінансова документація та відомості про матеріально-технічну базу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

ОП зі змінами за 2017-2020 рр. та проект ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм» на 2021 р. оприлюднено в блозі кафедри менеджменту та туризму за посиланням: https://tourismopenspace.blogspot.com/p/blog-page_4.html з метою отримання зауважень та пропозиції зацікавлених сторін (стейкхолдерів). ЕГ зазначає обмеженість доступу до деяких документів, що вирішується відкриттям доступу по запитові. Для моніторингу рівня задоволеності здобувачів ВО за освітніми програмами, на офіційному веб-сайті в розділі Система внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://khnnra.edu.ua/sistema-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti/>) розміщено анкети для здобувача ВО, першокурсника, випускника та оприлюднені результати цих моніторингов. Під час проведення зустрічі з роботодавцями, отримано підтвердження їх обізнаності зі змістом ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті (<https://khnnra.edu.ua/>) точну та достовірну інформацію про ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм». Цілі, очікувані результати навчання та освітні компоненти наведені у самій ОП, доступ до якої є у всіх відвідувачів сайту в загальному переліку освітніх програм ЗВО. На вкладці кафедри Менеджменту та туризму надано більш стисло інформацію про освітню програму, яка не містить відомості про мету, унікальність саме цієї ОП та очікувані результати (<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/k242.pdf>). Але ЕГ зазначає відсутність проекту ОП на 2021р. на офіційному сайті ХНА. Цей проект ОП розміщено на блозі кафедри (https://tourismopenspace.blogspot.com/p/blog-page_4.html) і має обмеженість доступу. Це є слабкою стороною ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильною стороною є: своєчасність і повнота інформування на офіційному сайті правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які є чітко визначеними і зрозумілими для всіх зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкою стороною є: розміщення проекту ОП на внутрішньому інформаційному ресурсі кафедри менеджменту та туризму і обмеженість доступу до нього. Рекомендовано: розмістити на вкладці кафедри «Менеджменту та туризму» офіційного сайту ХНА детальну інформацію про мету та очікувані результати ОП «Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм», що підкреслить її унікальність; розміщувати у вільному доступі інформацію про впроваджені зміни в ОП за результатами моніторингів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Відповідність ОП критерію 9 із незначними недоліками - результати зустрічей із здобувачами вищої освіти підтверджують їх обізнаність у структурі сайту та його наповнені; аналіз кількості і якості інформації на веб-сайті ЗВО - це дає основу для висновку про прозорість та публічність діяльності ЗВО.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B

Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дроботова Марина Володимирівна

Члени експертної групи

Матвійчук Людмила Юріївна

Горюнова Катерина Анатоліївна